

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TUNCELİ İL ÖZEL İDARESİ
2015 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2016

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARIHAKKINDA BİLGİ	2
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	13
8.	EKLER.....	14

KISALTMALAR

BKK: Bakanlar Kurulu Kararı

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ**Mali Yapı**

Tunceli İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 2015 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Tunceli İl Özel İdaresinin 2015 yılı bütçesiyle 25.000.000,00 TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 31.456.843,10 TL 2014 yılından devreden ödenek, Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 75.371.754,24 TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 131.828.597,34 TL' na ulaşmıştır.

Tunceli İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2015 yılı Gelir ve Gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

2015 YILI BÜTÇE GELİRLERİ TABLOSU		
	Tahmini	Gerçekleşen
Vergi Gelirleri	2.150.000,00	9.046,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	0,00	814.208,74
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)	22.850.000,00	75.371.754,24
Diğer Gelirler	0,00	19.276.109,23
TOPLAM Öz Gelir	25.000.000,00	20.097.763,97
TOPLAM Genel Gelir	50.000.000,00	95.471.118,21

2015 YILI ÖDENEKLER TABLOSU					
Bütçe Verilen Ödenek	ile Önceki Yılda Devreden Ödenekler	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler	Net Bütçe Ödeneği Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	Sonraki Yıla Devreden Ödenek
25.000.000,00	31.456.843,10	75.371.754,24	131.828.597,34	77.124.744,74	47.416.126,36

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6. maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

2015 YILI BÜTÇE GİDERLERİ CETVELİ		
	Bütçe Tahmini	Gerçekleşen Gider
Personel Giderleri	8.560.450,00	23.580.082,58
Sosyal Güv. Kurumlarına Devlet Prim Gideri	1.047.200,00	3.352.262,11
Mal ve Hizmet Alım Gideri	11.256.350,00	11.429.857,26
Cari Transferler	1.345.000,00	4.552.171,86
Sermaye Giderleri	1.067.000,00	33.823.838,34
Sermaye Transferi	424.000,00	386.532,59
Yedek Ödenekler	1.300.000,00	0,00
TOPLAM	25.000.000,00 TL	77.124.744,74 TL

Kurumun 2015 yılı Faaliyet Gideri 77.124.744,74 TL, Faaliyet Geliri 95.471.118,21 TL olup Gelir fazlası 18.346.373,47 TL olarak gerçekleşmiştir.

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Tunceli İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanunla belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak

şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49 uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Tunceli İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğüne gerçekleştirilmektedir.

2015 yılı denetimi kapsamında Tunceli İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5 inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

1. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

2. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

3. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

4. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabının Kullanılmaması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 201. maddesinde 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile ilgili olarak bu hesabın, diğer duran varlıklar hesap grubunda yer alan 293 Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar Hesabı, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı Ve 297 Diğer Çeşitli Duran Varlıklar Hesabında izlenmekte olan kamu idarelerinin tedbirli satın alma ve üretme politikası gereği ve stok dönüş hızı düşüklüğü nedeniyle buldukları ve içinde bulunulan faaliyet döneminden sonra bir yıldan daha uzun bir sürede kullanacakları stokların, kullanılma ve satış olanaklarını yitiren stoklar ve maddi duran varlıkların ve bunlar kapsamına giremeyen diğer çeşitli duran varlıkların amortisman tutarlarını izlemek için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ancak Kurumun 2015 yılı mali tablolarının incelenmesi 294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı yıl içerisinde 1.083.053,50 TL tutarında işlem görmüş olmasına karşın bu varlıklara ilişkin amortisman kayıtlarının izlendiği 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Bu nedenle Kurumun 2015 yılı mali tabloları 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı açısından gerçeği yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında takip edilen taşınırlar için ayrılmış olan amortisman tutarının mevzuat gereği bundan sonraki yıllarda 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabında izlenmesi sağlanacaktır.” denilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresince verilen cevapta; diğer duran varlıklar hesap grubunda izlenen varlıklara ilişkin ayrılan amortismanların 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabında izlenmemesi konusunda gerekli işlem veya kayıtların 2016 yılında yapılacağı belirtilmiştir. Ancak yapılan kaydın 2015 yılı mali tablolarında 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ilgili olarak tespit edilen hatalı durumu düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 2: Tunceli İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Kayıt İşlemlerinin Yapılmaması ve Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Yansıtılmaması

13.9.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmış ve 01.01.2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin amacı genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Yönetmeliğin 5. maddesinde kayıt ve kontrol işlemlerinin amacı ise kamu idarelerine ait mevcut taşınmazların ve içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar olarak takip edilmesi amacıyla kayıt alınması olarak belirlenmiştir. Görüldüğü gibi kayıtlarda taşınmazların miktar olarak gösterilmesi esas alınmaktadır. Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 24. maddesinde ise maddi duran varlıkların muhasebe kayıtlarına maliyet bedeliyle, herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilenlerin de rayiç bedeliyle geçirileceği şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Ancak 2006 yılından 2014 yılına kadar geçen sürede kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan taşınmazların miktar olarak dahi kayıt altına alınması ile ilgili işlemler tamamlanamamıştır. Ayrıca söz konusu taşınmazların sadece bir kısmı muhasebe kayıtlarına alındığından kamu idarelerinin mali tablolarının taşınmazlar hakkında tam ve doğru bilgi sunması sağlanamamıştır.

Bu durum nedeniyle Maliye Bakanlığınca Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin bazı maddeleri 03.06.2014 tarih 2014/6455 sayılı BKK ile yürürlüğe giren Yönetmelikle değiştirilerek belirtilen sorunların çözümü yoluna gidilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin bu çerçevede değiştirilen 5. maddesinin birinci fıkrasında; *“taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.”* hükmü yer almaktadır.

Aynı Yönetmelikle 5. maddeye getirilen ek ikinci fıkrada ise kayıt işlemlerinde esas alınacak değerlendirme kriterleri belirlenmiştir. Buna göre tapuda kayıtlı taşınmazlardan maliyeti belirli olanların maliyet bedeli, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin rayiç değeri, bu iki değeri belli olmayanlar ile fıkrada sayılan diğer taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Öte yandan aynı Yönetmeliğin “Cins Tashihlerinin Yapılması” başlıklı 10. maddesinin 1. fıkrasında aynen *“Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır.”*

hükümüne yer verilmiştir. Bu hükümle cins tashihi işlemleri tapu kayıtlarından bağımsız hale getirilmiş ve taşınmazların muhasebe birimlerince mevcut kullanım şekliyle kaydının yapılarak mali tablolarda gösterilmesine öncelik verilmiştir. Bu şekilde kamu idarelerinin tapu kayıtları bakımından cins tashihi ile ilgili işlemleri daha sonra yapmalarına olanak sağlanmıştır.

Kamu taşınmazlarının kayda alınmasında esas değerlendirme kriterleri bu şekilde olmakla birlikte söz konusu Yönetmeliğin “Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler” başlıklı Geçici 1. maddesi ile mevcut taşınmazların kaydında esas alınacak değerlerle ilgili geçici düzenlemeler yapılmıştır. Düzenlemeye göre;

“ (1) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınıncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/9/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2)Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2016 tarihine kadar tamamlanır”

Yukarıya alınan Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Tunceli İl Özel İdaresinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ve emlak vergisi değerleri üzerinden fiili envanterinin yapılması, en geç 30.09.2014 tarihi itibarıyla ilgili form ve cetvellere geçirilmesi ve bu bilgilerin muhasebe birimlerine verilerek en geç 01.10.2014 tarihine kadar muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir. Bu işlemlere bağlı olarak da 31.12 2014 tarihinde de tespit edilen değerler üzerinden Amortisman Hesaplarına kayıt yapılacaktır. Tüm taşınmazların bu şekilde muhasebe kayıtlarına alınarak mali tablolarda gösterilmesi sağlandıktan sonra anılan Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince 31.12.2016 tarihine kadar tüm taşınmazların emlak vergisi değeri yerine maliyet bedeli veya rayiç değeri üzerinden kayıtlara

geçirilmesi tamamlanacaktır.

Ancak bu kayıtların yapılmasına temel oluşturmak üzere öncelikle mevcut hesaplarda kayıtlı bulunan taşınmazların 01.10.2014 tarihi itibarıyla 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabında kayıtlı tutarların alacak kaydı ile çıkarılması, toplam tutarın da 500 Net Değer Hesabına borç yazılması gerekmektedir. Aynı şekilde söz konusu taşınmazlara ilişkin amortisman tutarları da 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilerek hesaplardan çıkarılacaktır.

Esasen söz konusu Yönetmelik değişikliğinin muhasebe işlemleri açısından uygulanmasına yönelik işlemlerle ilgili ayrıntılı açıklamaya Muhasebat Genel Müdürlüğünün 25.07.2014 ve 16.09.2014 tarihinde yayınlanan Taşınmaz Envanteri konulu genel yazılarında yer verilmiştir.

Tunceli İl Özel İdaresine ait taşınmazların kaydının incelenmesi sonucu yukarıda belirtilen Yönetmelik ve Genel Yazılarda açıklanan esaslara uygun hale getirilme işlemlerine başlandığı ve sadece taşınmazların envanterlerinin çıkarıldığı, ancak 2015 yılı sonu itibarıyla taşınmazların cins tashihi ve ilgili yönetmelik hükümlerine göre muhasebe kaydına alınma işlemlerinin yapılmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda Kurumun 2015 yılı kesin mizan ve bilançosunda yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 500 Net Değer Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar Hesaplarında kayıtlı tutarların gerçek durumu yansıtmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Tunceli İl Özel İdaresinin mülkiyetinde bulunan taşınmazların 03.06.2014 tarih ve 2014/6455 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kamu idarelerine ait taşınmazların kaydına ilişkin yönetmelikte yapılan değişiklikler kapsamında İl Özel İdaremiz İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü tarafından 04.05.2016 Tarih ve 62532358-250-E.2239 sayılı yazıda belirtildiği gibi Tunceli İl Özel İdaresine ait Tunceli Merkez ve İlçelerinde bulunan taşınmazların 2015 yılı raiç ve maliyet bedel tesitleri yapılmış ve E-İçişleri Projesi kapsamındaki Taşınmaz Mal Modülüne kullanım şekli esas alınarak işlenmiştir. Söz konusu projenin Ankara’ da bulunan yardım masası görevlileri ile yaptığımız görüşmelerde bahsi geçen kayıtların bir yazılım hatası sebebi ile “Varlık Muhasebesi” alanına düştüğü, dolayısı ile müdürlüğünüzce görülemediği, yazılım hatasının giderilmesini müteakip kayıtların muhasebe fişleri tutulmak üzere sorunsuzca müdürlüğünüz ekranlarına yansıtacağı tarafımıza bildirilmiştir.(EK-4:04.05.2016 tarih ve 2239 sayılı yazı)

Yukarıda açıklandığı şekilde İçişleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından sorun giderildiğinde taşınmazlarla ilgili iş ve işlemleri 2016 yılı sonuna kadar ilgili yönetmelik hükümlerine göre muhasebe kayıtlarına alınması sağlanacaktır.” denilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresince verilen cevapta; ilgili mevzuat hükümleri gereğince

taşınmazların kayıt işlemlerinin yapılmaması ve mali tablolarda taşınmazlarla ilgili hesapların doğru yansıtılmaması konusunda gerekli işlem veya kayıtların 2016 yılında yapılacağı belirtilmiştir. Bu konuda kurumla mutabakat sağlanmakla birlikte, 2015 yılı mali tablolarında 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 500 Net Değer Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar Hesaplarıyla ilgili olarak tespit edilen hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 3: 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının Bilançoda Birlikte Yer Alması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “Dönem Faaliyet Sonuçları” başlıklı 323’ üncü maddesinde; “*Bu hesap grubu dönem olumlu veya olumsuz faaliyet sonuçlarının izlenmesi için kullanılır.*” denilerek dönem sonunda faaliyet sonuçlarının olumlu veya olumsuz olabileceğini buna bağlı olarak aynı dönem faaliyet sonucunda olumlu ve olumsuz hesapların bir arada olamayacağını ve bu hesapların mahsup edilerek olumlu veya olumsuz olma durumuna göre ilgili hesaba kaydının yapılacağı hükme bağlamıştır.

Aynı Yönetmeliğin 323’ üncü maddesinin 2’ inci fıkrasında; “*Dönem faaliyet sonuçları sonucun olumlu veya olumsuz olmasına göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.*”

590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı

591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-)” denilmektedir.

Ancak Tunceli İl Özel İdaresi 2015 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosu incelendiğinde mahsup işlemi yapılmadan aynı anda 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durumun hem muhasebenin en temel ilkelerinden olan Dönemsellik ilkesine hem de yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Dönem Faaliyet Sonuçları Hesabına her hangi bir müdahale yapmamız mümkün değildir. Program yazılım kaynaklı olduğundan müdahalenin bakanlıkça yapılması ve yazılımı doğrultusunda sisteme uygulanması halinde hesaplar kendiliğinden düzelecektir.” denilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresince verilen cevapta; dönem olumlu faaliyet sonucu hesabı ile dönem olumsuz faaliyet sonucu hesabının bilançoda birlikte yer alması konusunda gerekli işlem veya kayıtların kullanılan muhasebe sisteminde düzeltilmesi şartıyla 2016 yılında

yapılacağı belirtilmiştir. Bu konuda kurumla mutabakat sağlanmakla birlikte, 2015 yılı mali tablolarında 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarıyla ilgili olarak tespit edilen hatalı durum devam etmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49'uncu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 48'inci maddeleri uyarınca mahalli idarelerde hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmasına temel olacak şekilde çıkarılması amacıyla yönelik olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca çıkarılmıştır. Bu yönetmelik kapsamında yapılacak işlem ve kayıtlar bilgi teknolojilerinden yararlanarak hazırlanan programlar ile yapılmaktadır. İl özel idarelerinin kullanması amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan e-içişleri sistemi Bütçe ve Muhasebe Modülü ile kayıt ve işlemler yapılmaktadır. Ancak sistem devreye girdiği 2009 yılından bu yana ihtiyaçları karşılayacak ölçüde geliştirilememiştir.

Bulgu konusu hususla birlikte raporun diğer maddelerinde yer alan mali tablolarla ilgili hataların bu sistemden kaynaklandığı idarelerce belirtilmekle birlikte sorun aktarma ve giderme konusunda il özel idarelerinin vesayet kuruluşu olan İçişleri Bakanlığınca yeteri kadar dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. İl özel idarelerinin herhangi bir tasarruf yetkisi bulunmaması göz önüne alındığında denetim görüşünü etkileyen bu sistem hatalarının söz konusu Bakanlıkça düzeltilmesi gerekmektedir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Tunceli İl Özel İdaresi 2015 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 500 Net Değer Hesabı, 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı, hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: İç Denetçi Kadrosu İhdas Edilmesine Rağmen İç Denetçi Atanmadığından İç Denetimin Yapılamaması

10.12.2003 tarihli 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na dayanılarak İç Denetim ve Koordinasyon Kurulu tarafından hazırlanan "İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Değişikliği", 24.12.2012 tarihli Bakanlar Kurulu toplantısında kabul edilmiş ve 7 Şubat 2013 tarih ve 28552 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu son değişiklikleri de içeren "İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in İç denetçinin nitelikleri başlıklı 19' uncu maddesinde; İç denetçinin sahip olması gereken nitelikler açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Yine ekli listede tahsis edildikleri mahalli idareler ile sınıfları, dereceleri ve adetleri gösterilen iç denetçi kadrolarının ihdası; İç Denetim Koordinasyon Kurulunun Kararı ve İçişleri Bakanlığının 17.4.2013 tarihli ve 11854 sayılı yazısı üzerine, 22.12.2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanununun 16 ncı maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 6.5.2013 tarihinde kararlaştırılmıştır. Bu Karara göre kurumun görevleri, kaynakları, personel sayısı ve denetim ihtiyacı göz önünde bulundurularak Tunceli İl Özel İdaresi için ekli listede öngörülen iç denetçi sayısı 3'tür.

Tüm bu yasal hükümlere rağmen toplam 3 adet İç Denetçi kadrosuna atama yapılmayarak kurum için mali kontrolün önemli bir ayağının eksik kaldığı ve bunun sonucunda da idarenin önemli kontrol zayıflıklarını tespit ve zamanında tedbir almakta yetersiz kalabileceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Tunceli İl Özel İdaresinde münhal bulunan İç Denetçi Kadrosuna atama yapılması için İç Denetçi Sertifikasına sahip personellerden atanmak isteyen personellere duyurulması için İl Özel İdaremiz İnsan Kaynakları ve Eğitimi Müdürlüğünün 15.05.2015 tarih ve 2925 sayılı yazısı ile 81 il valiliğine bildirilmiştir. Talep olması halinde gereği yerine getirilecektir. (EK-3: 15.05.2015 tarih ve 2925 sayılı yazı)" denilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi ile mutabakat sağlanmıştır. İdarece yapılan çalışmaların izlenmesi uygun olacaktır.

7. EKLER

Ek1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

TUNCELİ İL ÖZEL İDARESİ 2015 YILI BİLANÇOSU

	2015			2015	
	YTL/YKr			YTL/YKr	
AKTİF	83.914.669,89		PASİF	83.914.669,89	
I DÖNEN VARLIKLAR	51.163.988,29		II KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	3.105.767,33	
Hazır Değerler	49.825.415,30		Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	0,00	
102 BANKA HESABI	49.825.415,30		300 BANKA KREDİLERİ HESABI	0,00	
118 DİĞER MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR HESABI	0,00		Faaliyet Borçları	755.593,12	
Faaliyet Alacakları	134.723,76		320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	755.593,12	
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00		Emanet Yabancı Kaynaklar	1.150.952,50	
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	134.723,76		330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	335.371,22	
122 GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ	0,00		333 EMANETLER HESABI	815.581,28	
ALACAKLAR HESABI	0,00		Ödenecek Diğer Yükümlülükler	1.199.221,71	
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	0,00		360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	675.459,85	
127 DİĞER FAALİYET ALACAKLARI HESABI	0,00		361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	449.154,10	
Diğer Alacaklar	59.663,02		362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA	48.746,04	
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	59.663,02		YAPILAN TAHSİLAT HESABI	25.861,72	
Stoklar	970.120,50		363 KAMU İDARELERİ PAYLARI HESABI	0,00	
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	970.120,50		368 VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA	0,00	
Ön Ödemeler	174.065,71		TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	0,00	
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER	174.065,71		Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	0,00	
Diğer Dönen Varlıklar	0,00		397 SAYIM FAZLALARI HESABI	0,00	
190 DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	0,00		I UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00	
II DURAN VARLIKLAR	32.750.681,60		400 BANKA KREDİLERİ HESABI	0,00	
Faaliyet Alacakları	0,00		V ÖZ KAYNAKLAR	80.808.902,56	
220 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00		Net Değer	131.586.126,95	
222 GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR	0,00		500 NET DEĞER HESABI	131.586.126,95	
Kurum Alacakları	0,00		Değer Hareketleri	8.648.612,19	
232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı	0,00		519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	8.648.612,19	
Mali Duran Varlıklar	1.357.406,69		Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı	-18.366.164,11	
240 MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER	1.140.785,81		570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	-18.366.164,11	
HESABI	216.620,88		Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları	-63.233.764,25	
241 MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA	216.620,88		580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	63.233.764,25	
YATIRILAN SERMAYELER HESABI	434.308,00		HESABI (-)	22.174.091,78	
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	0,00		Dönem Faaliyet Sonuçları	22.174.091,78	
251 YER ALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLER HESABI	15.557.470,06		590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	27.938.612,50	
252 BİNALAR HESABI	7.656.238,72		591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI	-5.764.520,72	
253 TESIS, MAKİNA VE CİHAZLAR HESABI	5.934.871,84				
254 TAŞITLAR HESABI	1.815.331,80				
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	-4.945,51				
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	0,00				
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	0,00				
260 HAKLAR HESABI	0,00				
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	0,00				
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ	0,00				
DURAN VARLIKLAR HESABI	0,00				
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	0,00				
AKTİF TOPLAMI	83.914.669,89		PASİF TOPLAMI	83.914.669,89	

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod.1	GİDERİN TÜRÜ	2013 Yılı		2014 Yılı		2015 Yılı	
			TL	Kr	TL	Kr	TL	Kr
630	01	Personel Giderleri	19.913.896	33	16.460.168	61	23.580.082	58
630	02	Sos. Güv. Kurumlarına Devlet Primi Gid.	3.643.155	28	2.900.371	59	3.352.262	11
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	3.598.247	95	4.483.131	12	5.721.205	65
630	04	Faiz Giderleri						
630	05	Cari Transferler	779.201	71	784.303	05	4.289.149	68
630	07	Sermaye Transferleri	67.883.295	33	29.050.886	91	30.776.264	05
630	11	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri						
630	12	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler						
630	13	Amortisman Giderleri						
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	6.789.247	62	5.009.878	87	5.505.726	18
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler						
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler						
630	99	Diğer Giderler	13.312	35	0	00	0	00
GİDERLER TOPLAMI (A)			102.620.356	57	58.688.740	15	73.224.690	25

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod.1	GELİRİN TÜRÜ	2013 Yılı		2014 Yılı		2015 Yılı	
			TL	Kr	TL	Kr	TL	Kr
600	01	Vergi Gelirleri	0	00	491	55	9.046	00
600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	895.780	67	608.243	08	767.792	89
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gel.	52.782.979	00	41.427.657	72	75.371.754	24
600	05	Diğer Gelirler	13.367.541	08	16.710.542	92	19.250.188	90
600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri						
GELİRLER TOPLAMI (B)			67.046.300	75	58.746.935	27	95.398.782	03

FAALİYET SONUCU	-35.574.055	82	58.195	12	22.174.091	78
------------------------	--------------------	-----------	---------------	-----------	-------------------	-----------

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>